Maestrul gestului parodic subtil

(Costin Popa – 12 aprilie 2009)

La Opera de Stat din Viena, un splendid **Falstaff**, datorat lui Marco Arturo Marelli în triplă calitate de regizor, autor al decorurilor şi light designer! Nu este o producţie nouă, premiera a avut loc acum cinci ani şi jumătate, dar mi-a apărut drept una din cele mai importante restituiri în cheie de mizanscenă modernă a celebrului opus verdian. Inovativă şi totodată clasică, montarea se pliază simbiotic cu muzica, milimetric şi în întregul ei. Un deziderat din ce în ce mai rar împlinit în zilele noastre. Se simte că viziunea lui Marelli este în principal tradiţională şi nu doreşte să se abată de la genialitatea partiturii şi a modelului ei literar shakespearian.

Filonul lecturii moderne vine însă prin stilizarea scenografiei. Urmăreşte permanent – alternativ sau simultan – două planuri de acţiune, cel al tavernelor subterane ale lui Falstaff şi cel al lumii mult mai liniare... de afară. Butoaie de toate dimensiunile se aglomerează în subsoluri, susţin bolta construcţiilor şi parcă şi pe pântecosul personaj, care se lăfăie ca un paşă între ele, printre perne. Este cartierul lui general (**Questo è il mio regno!**) de unde îşi lansează proiectele amoroase şi unde îşi susţine filosofia inedită. Tentele de roşu intens îngemănat cu portocaliu şi unde de galben sunt dominante şi iradiază atmosfera bahică. Pare că şuvoaie de vin inundă scena. Afară, totul este mult mai simplu. Economie de decor, care chiar lipseşte cu desăvârşire sau este redus la strictul necesar, limpezime, simboluri, culori pastelate.

Capabilităţile tehnice ale scenei de pe Ring permit schimbări spectaculoase ale planurilor, de la tablou la tablou. Clasice ca desene de epocă sunt costumele creatoarei Dagmar Niefind.

Dar dacă acest spectacol incită, fascinează şi devine memorabil este datorită lui Marelli, maestrul gestului parodic subtil ce urmăreşte fiecare inflexiune sonoră a orchestrei, aş spune chiar fiecare culoare de instrument, fiecare ritm, fiecare accent. Rar mi s-a oferit să traduc o nuanţă orchestrală în mişcarea de detaliu a eroilor. Rar mi-a fost dat să regăsesc în cheie sonoră o atitudine scenică atât de variată, să dezluşesc o explicitare atât de clară a gestului prin muzică.

Era firesc ca o partitură comică precum **Falstaff**, uriaşa avalanşă de râs a ultimei partituri verdiene, să aibă maximă vivacitate dar aici ea a căpătat detalii de exprimare scenică venind direct din muzică. Biunivocitatea între sunet şi gestualitate este perfectă. Şi, mai mult decât atât, nimic nu este de prost gust şi nu cade în grotesc, grosolănie derizorie, gaguri cu orice preţ sau bufonerii suburbane. Tuturor interpreţilor li s-au pus în valoare calităţile de actori-cântăreţi, aşa încât spectacolul a fost antrenant şi divers, suculent şi minuţios construit.

În rolul corpolentului Sir John l-am admirat pe Alan Titus, bariton cu voce somptuoasă pe registrele central şi înalt dar cu rezonanţe mai estompate în cel grav, cu bună ştiinţă a declamaţiei şi variată expresie. L-au înconjurat baritonul Fabio Capitanucci, Ford cu glas frumos dar oarecum limitat în acut, Ildikó Raimondi, cu sonorităţi întrucâtva şterse în Alice Ford, precum şi excelenta Elisabeth Kulman – deşi fără obişnuita voce abisală de contraltă a Doamnei Quickly. Delicioşi au fost Michael Roider (Dr. Cajus), Herwig Pecoraro (Bardolfo), tânărul şi talentatul clujean Zoltán Nagy (Pistola), Sophie Marilley (Meg Page). Am lăsat la urmă cuplul tânăr, minunat interpretat de Gergely Németi (Fenton) şi Teodora Gheorghiu (Nannetta). Tenorul cântă cu linie vocală frumoasă şi omogenă pe ambitus iar soprana îşi expune transparent şi vaporos, ca şi propriul look, lejerităţile

de glas. Aşadar, a fost vorba de cuplul a doi cântăreţi români, la care dacă-i adăugăm pe basul Nagy şi chiar pe soprana Raimondi, născută la Arad, iată că 40% din distribuţia acestui excelent **Falstaff** a fost românească. Este meritul directorului Ioan Holender care, în afară de marea ştiinţă a alcătuirii distribuţiilor, nu neglijează vocile bune venite din spaţiul nostru, ba chiar le dă importante şanse de afirmare pe una din marile scene lirice ale lumii. **Chapeau bas!**

Ildiko Raimondi şi Alan Titus
(Foto Wiener Staatsoper GmbH Axel Zeininger)

Gergely Nemeti şi Teodora Gheorghiu
(Foto Wiener Staatsoper GmbH Axel Zeininger)

La pupitru, a condus cu mare vervă, pricepere stilistică şi mână sigură, italianul Marco Armiliato, un maestru cu largă căutare astăzi în teatrele internaţionale, care însă a evitat pe alocuri să domolească efluviile sonore ale excepţionalei orchestre a Operei, cu consecinţe mai puţin dorite prin acoperirea sporadică a unor solişti.

Peste tot şi toate, producţia vieneză a lui Marco Arturo Marelli cu **Falstaff** rămâne de neuitat.